

**Психолого-педагогічні умови морального виховання учнівської
молоді в закладах позашкільної освіти**

Худякова А.А. викладач-стажист

кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана
Хмельницького

ORCID iD [0000-0002-7679-0542](https://orcid.org/0000-0002-7679-0542)

Моральне виховання не втрачає своєї актуальності і на сучасному етапі розвитку суспільства. Учнівська молодь – це майбутнє нашої держави, саме від неї буде залежати розвиток та процвітання країни. Інтелектуально та фізично розвинута молодь, зможе збудувати сильну країну, але тільки морально вихована особистість сприятиме розвитку ще й демократичної держави, де кожна людина це вільна та щаслива особистість. Так, рушійною силою в моральному вихованні сучасної учнівської молоді є правильно підібрані та реалізовані психолого-педагогічні методи взаємодії учнів – дорослих – інститутів освіти. Саме тому, виникає необхідність аналізу основних психолого-педагогічних умов морального виховання в закладах позашкільної освіти

Аналіз основних досліджень. Виховний потенціал позашкільних закладів освіти було розкрито у працях Г. Ващенко, І. Беха, О. Литовченко, А. Макаренка, Г. Німич, О. Сухомлинської та ін.

Мета полягає в обґрунтуванні психолого-педагогічних умов виховання в закладах позашкільної освіти на формування моральних почуттів та поглядів учнівської молоді, а також в аналізі основних форм та засобів формування державницького виховання учнівської молоді.

Виклад основного матеріалу. Позашкільна освіта, на думку Г. Німич, забезпечує можливості виховання моральних цінностей учнів, підготовки до майбутнього дорослого життя. За програмами позашкільної освіти учні не лише оволодівають поглибленими знаннями поза шкільними стандартами та набувають практичних умінь і навичок соціально-економічної діяльності.

Позашкільними навчальними закладами створюється єдине середовище виховання в дітей та молоді загальнолюдських цінностей, що сприятиме досягненню взаєморозуміння між народами, націями, країнами й окремими людьми [2, с. 201].

За визначенням дослідників мета виховання в системі позашкільної освіти – це створення оптимальних умов для становлення моральної, культурної особистості, свідомого громадянина; сприяння соціальному становленню вихованців, їх самореалізації та професійному самовизначенню; створення умов для інтелектуального, фізичного й культурного розвитку особистості, формування її системи цінностей, соціальної позиції [3, с. 56].

Виховання учнівської молоді О. Литовченко розглядає в єдності двох взаємопов'язаних навчально-виховних процесів:

1. на заняттях (змагань, концертів, репетицій і т.д.) та творчих об'єднань (секцій, ансамблів, гуртків тощо);
2. в межах спеціально організованих заходах (участь у благодійних заходах, соціальних проектах, виховних програмах тощо).

О. Литовченко виділяє 2 групи виховних можливостей закладів позашкільної освіти:

Перша група складається з різноманітності форм та змісту позашкільної освіти, що здійснюється на основі добровільності сприяє індивідуалізації та диференціації навчання та виховання.

Залучення до нового колективу, соціально-культурного простору закладу яке розширює можливості для розвитку особистості, становлення її системи цінностей, може відігравати корекційну, компенсаторну роль у становленні особистості вихованця.

До другої групи О. Литовченко відносить особливості змісту навчально-виховного процесу, тобто: різноманітні типові, авторські, комплексні програми. Основною метою даних програм є не лише інтелектуальний розвиток дитини, а й становлення її індивідуальності, формування системи цінностей.

Так в сполученні індивідуального підходу з соціальною спрямованістю діяльності учнівська молодь отримує нові можливості знайти своє місце в житті, самореалізуватися у певній діяльності, що в свою чергу, сприяє формуванню потреби в турботі про інших людей, активній участі у житті суспільства [1, с. 223-224].

Г. Німич зазначає, що виховання особистості учня, зокрема в позашкільному навчальному закладі, має охоплювати такі його види: національне, родинне виховання, виховання етичної культури, виховання у дітей та молоді свідомого ставлення до власного здоров'я, трудове виховання та професійна орієнтація, особливості виховання обдарованої молоді, превентивне виховання учнівської молоді тощо [2, с. 200]

В. Вербицький, О. Литовченко, Л. Ковбасенко виділяють низку умов реалізації виховного потенціалу закладів позашкільної освіти, а саме: створення системи методичного забезпечення; розроблення й реалізація відповідного змісту освіти, таких як – проекти, програми, технології, що забезпечують змістове наповнення процесів реалізації виховних можливостей на рівні закладу, на особистісному рівні тощо; наявність відповідних матеріально-технічних умов та кадрового потенціалу. Підготовка суб'єктів освітнього процесу – спеціальні науково-практичні, навчальні заходи тощо.

І останні умови, що сприяють мотивації учасників навчально-виховного процесу (педагогів, учнів, батьків) брати участь у заходах щодо реалізації провідних ідей [3, с. 114].

Отже, заклади позашкільної освіти займають визначне місце в моральному вихованні учнівської молоді. Реалізація виховного потенціалу можлива завдяки різноманітності форм та методів, індивідуалізації та добровільності. Але, як будь-яка педагогічна діяльність вимагає певних умов для ефективного вирішення завдань, так і виховання моральної відповідальності учнівської молоді в закладах позашкільної освіти найбільш ефективно при дотриманні специфічних умов. До них відносять: створення

методичного забезпечення, підготовка суб'єктів виховного процесу та умови, що сприяють мотивації учасників до участі у виховному процесі.

Література:

1. Литовченко О. В. Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів : рівні реалізації виховних можливостей / О. В.Литовченко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Кіровоград : ТОВ «Імекс-ЛТД», 2010. – Вип. 14. Кн. 1. – С. 220-229.
2. Німич Г. М. Позашкільні навчальні заклади: до проблеми виховання особистості / Г. М. Німич. – С .198-202.
3. Оптимізація виховного потенціалу позашкільного навчального закладу: колективна монографія / [Вербицький В. В., Литовченко О. В., Ковбасенко Л. І. та ін.]; за ред. О. В. Литовченко. – К.: Педагогічна думка , 2012. – 191 с.